

MAGYARÁG

1938. Dec. 21

VII. No. 343

1 lei

Tulajdonos: „Frima” S. A. bejegy. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felelős kiadó:
Üzv. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felelős szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezte: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Mától kezdve Biharmegyében minden községházán be lehet iratkozni a „Nemzeti Ujjászületés Frontja”-ba

Nagyvárad, dec. 19. Georgescu ezredes, Biharmegye prefektusa, a mai napon a következő közleményt adta ki:

„Biharmegye lakosságának tudomására hozzuk, hogy a megye területén az összes falusi, városi és municípiumi városházákban lajstromokat nyitottak, amelybe felvételhetik magukat mindazok a polgárok, akik be akarnak iratkozni a „Nemzeti Ujjászületés Frontjába”.

A „Nemzeti Ujjászületés Front”-jának megalakításáról szóló törvény 5. szakasza értelmében beiratkozhatnak az összes románok (román állampolgárok), akik betöltötték 21-ik életévüket, a hadsereg és a bírói kar tagjainak kivételével.

Az aláírás csak személyesen eszközölhető a foglalkozás és pontos cím megjelölésével.

A felvételi lajstrom a beiratkozni akarók rendelkezésére áll minden községházán. Georgescu ezredes, Biharmegye prefektusa.

A nagyváradai polgármester felhívása

Chirila Augustin polgármester az alábbi felhívást adta ki:

Oradea város közönségének tudomására hozzuk, hogy a városházán könyvet nyitottunk, amelybe beiratkozhatnak az összes polgárok, akik a „Nemzeti Ujjászületés Frontjához”

csatlakozni akarnak.

A „Nemzeti Ujjászületés Frontjának” megalakításáról szóló törvény 5. szakasza értelmében beiratkozhatnak az összes románok (román állampolgárok), akik 21-ik életévüket betöltötték, az aktív kato-

nák és a bírói kar tagjainak kivételével. Az aláírásokat személyesen, a foglalkozás és a pontos cím megjelölésével kell eszközölni.

A beiratkozók a városháza I. emeletének 35. számú szobájában jelentkezhetnek.

Mi a Nemzeti Ujjászületés Frontja?

Románia történetében fontos nap lesz az 1918 december 16-ika, az egységes politikai párt megalakulásának napja. Az új kormányzat legelső ténykedése az volt, hogy felszította a politikai pártokat és ezzel megszüntette azt az áldatlan pártviszályt, mely már-már anarchiába döntötte az országot. Az egymásra acsarkodó önös érdekeket kereső pártok kiküszöbölése nagymértékben hozzájárult az ország konszolidálásához és a kedélyek lecsillapításához.

Az eltelt nyugalmi idő bebizonyította, hogy milyen helyes irányelvek vezették a kormányzatot elképzelései keresztülvitelében és milyen történelmi időben állította helyre Öfelsége II. Károly király a román nép egységét.

De a kormányzatnak egyáltalában nem állt szándékában kiküszöbölni az egészséges, józan és fegyelmezett politi-

kai életet és éppen ezért hívták életre az új, egységes párt politikai szervezetét, a „Nemzeti Ujjászületés Front”-ját, amely már megalakulása pillanatában is magába tömöríti az ország legértékesebb elemeit.

Azok, akik figyelmesen végigolvasták a párt alapító tagjainak névsorát, önkéntelenül megállapították, hogy az ország valamennyi volt pártjának vezetői, valamennyi társadalmi osztály és valamennyi ideológia képviselve van. Ez a sokrétűség azonban nem lesz a párt munkálkodásának rovására, sőt éppenséggel kiteljesíti az eszméi és világnézeti összeforrottságot.

Mindenekelőtt ki kell emelni, hogy Erdély legkiválóbb fiai az egységes politikai párt fegyelmezett katonái lettek. Vaida Sándor királyi tanácsos mellett ott látjuk Victor Jingát, Juliu Hatieganát, Mol-

dovan Valert, Vlad Aureli és még oly számos reprezentatív személyiséget. Mintha szimbolikus jelentősége lenne annak, hogy Erdélyből milyen tömegesen csatlakoztak a Nemzeti Ujjászületés Frontjához.

A párt kebelében osztálytagozódásról igazán nem lehet beszélni, hiszen a romániai munkásmozgalom legismertebb vezetői is siettek az alapítók között szerepelni. Gri-

A hideg első halálos áldozata Biharmegyében

Nagyvárad, dec. 19. Biharmegyében is halálos áldozata van már a hideg időjárásnak. A kövesdi csendőrség jelentette az ügyészségnek, hogy Mermera Veronica 22 éves le-

gorovici, Fluerás és Gherman, volt szociáldemokrata képviselők neve garancia arra hogy ez a párt a munkásság érdekeit is szíven fogja viselni.

S aztán meg micsoda imponáló intellektuális erőt képvisel az új párt. A román szellemi élet legkiválóbbjai támogatják a maguk erkölcsi tekintélyével a nemzeti egység frontot.

Radulescu Motru, a Román Tudományos Akadémia elnöke az európai hírű tudós mellett ott áll Gusti professzor, Petre Andrei és Ralea miniszterek neve, de nem hiányzik a névsorból Lucian Blaga, a kiváló román költő sem.

És végül ott diszeleg az alapítók névsorában a legkiválóbb és legszebben dekorált katonatisztek neve.

Samsonovici tábornok, Sichițiu tábornok, volt vezérkari főnök, Rujinschi tábornok, — mind garancia arra, hogy a Nemzeti Ujjászületés Frontja valóban az ország minden értékes rétegének összességét foglalja magában.

Nem lehet kétséges, hogy a Nemzeti Ujjászületés Frontja fontos szerepet fog betölteni az ország életében és az egységes és fegyelmezett politikai párt jótékonyan fogja befolyásolni az egészséges közvélemény kialakulását.

Szerdáig kell kiváltani a igazoló szelvényt

Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy szerdáig váltsák ki a soroló szelvényeket, mert csak így vehetnek részt páratlan karácsonyi ajándékaikciónkon.

Igazolólapok lapárusítóinknál és a kiadóhivatalban szerdáig, december 2-ig kaphatók

Megnyílt az Anya- és Csecsemővédegyesület karácsonyi vására

A FESZKES KLUB emeleti különtermében vasárnap délelőtti nyílt meg az anya- és csecsemővédegyesületnek karácsonyi vására. A mai nehéz viszonyok mellett kevés szociális akció mellett olyan nagyfokú érdeklődést, mint ez a karácsonyi vásár, amelynek dícséretre méltó célja az, hogy a befolyó jövedelmet egy lelkes hölgygárda a csecsemővédelemre fordítja.

A kemény tél a maga emberietlen hidegével minden átmenet nélkül, váratlanul szakadt nyakunkba. Akik ott ülnek a meleg kályha előtt, a biztos otthon fedezékében, azoknak nem szabad megfeledkezniük arról, hogy vannak sokan, nagyon sokan ebben a városban, akik önhibájukon kívül kerülnek olyan helyzetbe, hogy nemcsak önmaguktól, hanem gyermekeikről, csecsemőikről képielenek megfelelő módon gondoskodni. Tej kellene, rendes táplálék kellene, meleg ruha kellene, tűpó kellene, mindaz kellene, amire nem telik a kisegysz-lencia költségvetéséből... Ennek a megdöbbentő ténynek tudatában volt a váradi anya- és csecsemővédegyesület ki-tünő hölgygárdája, amikor elhatározta, és kereszttel vitte agilitásával a pazar karácso-ny-i vásárt. Dus vásártól ki-halmozta össze a hölgyek, Gyermekruhák, háztartási cik-kek, iparművészeti remek-ek, csecsebecsék és más egyéb tárgyak alatt roskadoznak az asztalok. A sok sok áru bá-mulatramellő izléssel és ke-reskedői érzékkel van elren-dezve. Miniatűr nemzeti-közi áruminiavásár fogadja a látó-gat, aki lehetetlen, hogy üres kézzel távozzék a fész-kes klub első emeleti külön-ter-méből. Aki itt vásárol, az egy-utal jótékony célra áldoz illé-reivel. Hogy miért csak a fil-lérelivel? Azért, mert csupán szolid bolli árat fizet a hol-mikért. S pár fillért mindenki izívesen áldoz, ha arról van izó, hogy ezzel egy pohár tej-jel, egy karéj kenyérrel több lusson a csecsemőknek.

A karácsonyi vásár nyíltva van minden nap s az megie-kinthető még a késő éjszakai órákban is, ameddig a klub be nem zár. A vásárlások al-kalmával a jelenlevő inspek-ciós hölgyek állanak a látoga-tók rendelkezésére, akik min-den bizonnyal nem csinálnak rossz vásárt, ha ezt vagy azt megveszik. Hogy a karácso-ny-i vásár iránt milyen nagy-foku érdeklődés nyilvánult meg városszerint, azt mi sem igazolja jobban, minthogy megnyitás napján, vasárnap vásár terme zsúfolt volt s a állított tárgyak egyre má-cserélték gazdát.

MEGJELENT A HIVATALOS LAPBAN a váradi Kereskedelmi Csarnok feloszlata

Nagyvárad, dec. 19. A Hiva-talos Lap ma Nagyváradra ér-keztet szombati 294-es száma közli a nagyváradi Kereske-delmi Csarnok feloszlataáról szóló minisztertanácsi határo-zatot.

A határozat szövege a következő:

„A minisztertanács 1938. de-cember 10-i ülésén tárgyalás alá véve a nemzetgazdasági és az igazságügyminiszter 1938 de-cember 5-i 98.991 számú refe-rátumát, szem előtt tartva az 1934. évi 21. jogi személyisé-gekről szóló törvény egyes ren-

delkezéseinek módosítására vo-natkozó 1938. nov. 2-án kelt 255. számú törvényt,

Kimondja:

I. Helybenhagyja a fentem-lített referátum konkluzióit.

II. Feloszlata a nagyváradi „Kereskedelmi Csarnokot”, a nagyváradi törvényszék által 1924. évi 4857. számú ítélettel elismert, a jogi személyiségek-lajstromába beírt jogi szemé-lyiséget, mint olyat, amely te-vékenységét a jó erkölcsök és a közrend ellenére fejt ki és kivonja magát a fenti törvény 15. szakaszában előírt ellenőr-

zés alól.

III. Felhatalmazza a nemzei gazdasági és az igazságügymi-niszter urat, a jelen napló ren-delkezéseinek végrehajtására

Miron, Románia patriarkája, D. Constantinescu, I. Iacobici tábornok, Armand Călinescu, M. Ghelmegeanu, M. Ralea, Gh. Ionescu Sisesti, Mircea Cancicov.

A minisztertanácsi határozat száma 3161. A nemzetgazdasá-gi és igazságügyminiszter je-lentését nem közli a hivatalos lap.

Hotya József hentesmester utódainak örökségi pere a tábla előtt

Néhai Hotya József tekinté-lyes hentes és mészáros mes-ter volt Nagyváradon. Életé-nek szorgalmas munkájával, tekintélyes kis vagyont ha-gyott hátra és mikor meghalt, egy — körülbelül fél milliót érő házat hagyott a feleségére és hat gyermekére. A gyerme-kek azonban nem tudtak megegyezni az örökségen és a hat gyermek közül három — József, Gusztáv és Jenő — fel-tűnő beadványt intézett a tör-vényszékhez. A három gyer-mek a beadványban azt fejte-gette, hogy a házat még fiatal-korukban, ők vették a saját keresetükből. A háboru alatt, az édes apjuk a harctéren volt és ők 1919-ben ez alatt vették a házat 40 ezerkoroná-ért. A házat később szülő irán-ti szeretetből iratták az opjuk nevére. A ház azonban nem közös szerzemény, hanem ki-zárólag az ő tulajdonukat ké-

pezi. Az öreget — édesany-jukat — a haszonélvezet joga sem illeti meg. A törvényszék elutasította a felperesek kere-setét. Felelbezés folytán ke-rült az ügy a tábla elé. Itt Hotya József özvegye ismertet-te hogy kétfia a háboru alatt kiskoru volt, amikor a férje a háboruból hazajött, akkor ta noncnak vette maga mellé az üzletbe őket. Nem valószínű, hogy abban a korban, annyi pénzt tudtak volna megtakarí-tani, hogy abból egy házat ve-hessenek. Ifjabb Hotya József pedig katonaszökevény volt és maga is azt írja a beadvá-nyában, hogy ekkor takarított-a meg a pénzt. Az ingatlan pedig tudvalevően közszerze-mény, ha az, a házastársak egyikének nevére szerepel is. A tábla helyt adott ennek az érvelésnek és második fóru-mon is elutasították a hálát-lan gyermekek keresetét.

SZINHÁZ

A Thalia ünnepi műsora:

Karácsony vasárnapján d. u. 3 órakor: KÉK RÓKA (Olcsó helyárakkal).

Délután 6 órakor: RAGASZ KODOM A SZERELEMHEZ. Bókay János nagysikerű vig-játéka.

Este 9 órakor: RAGASZKO-DOM A SZERELEMHEZ.

A Thalia Színház karácso-ny-i és újévi játékciklusa. Va-rnap kezd meg karácsonyi és újévi előadásait a kolozs-vári Thalia együttese. Három legújabb nagysikerű vigjáté-ko-t mutat be a kitűnő együt-tes. Karácsony első napján Bókay Jánosnak legújabb alko-tása, Ragaskodom a szere-lemhez kerül színre. Ez a briliáns vigjáték, amely Bu-dapest után Kolozsvárott is óriási sikerrel került színre,

minden tekintetben tökéletes szin-padi produkció, mert a vigjátékot Kolozsvárott is ma-ga a Szerző rendezte, s a kitű-nő szereposztás és szép kiállí-tással egyetemben egyike a társulat legjobb előadásainak.

A második bemutató Ja-ques Devalnak, a hírneves francia vigjátékírónak új vig-játéka, a Francia szobalány lesz. Ez a páratlanul finom, mulatságos és nagyszerű embe-ri alakokat mozgó vigjáték egyike a legjobbaknak. Talán csak francia író tud ilyen dár-abot írni, amely csupa ragyo-gó ötlet és szellem. A harma-dik bemutató László Aladár-nak, a neves magyar vigjáték-írónak Mindig a nők kezdik című legújabb alkotása. Ez a bohózatnak is bátran beillő kitűnő darab a férfi meghódi-tásának művészetét és annak titkát mutatja be. A vigjáték ismertetésére különben még visszatérünk.

Ciano olasz külügy-miniszter megérkezett Budapestre

Bukarest, dec. 19. Ciano gróf olasz külügyminiszter hétfőn megérkezett Budapest-re. Csáky István gróf magyar külügyminiszter a határig Ciano elé utazott. Megérkezé-se után Ciano hétfő délelőtti megköszoruzta a Hősök em-lékművét. Az emlékműnél két diszszázad és az olasz fascio tagjai sorakoztak fel.

— Szenteltette az uralkodó a kereskedők nyugdíjintézeté-ről szóló törvényt. Bukarest-ből jelentik: Az uralkodó teg-nap szentesítette a kereske-dők nyugdíjintézetének felál-lításáról szóló törvényt. Va-sárnap Mitita Constantin nem-zetgazdasági miniszter 4 mil-lió leit osztott ki a tönkie-ment és nyomorba jutott ke-reskedők között. Az összeget a fővárosi Kereskedelmi és Iparkamara kezdeményezése-re gyűjtötték.

Rendelék a légvédelmi pla-kátok kötelező kifüggesztésé-ről. Chirila Augustin polgár-mester rendeletet adott ki, amely kötelezi az összes nyil-vános helyiségek, üzemek tu-lajdonosait, valamint az összes háztulajdonosokat hogy a lég-védelmi plakátokat rányába helyezve látható helyen füg-geszteni. A plakátok kiosztá-nosok a berámázott plakátot a kapu alatt tartoznak kifüg-geszteni. A plakátok kiosztá-sát, valamint a kifüggesztés ellenőrzését a rendőrkvesztu-ra végzi. Akik a rendeletnek nem tesznek eleget, 1-5 na-pig terjedő elzárással és 100-1000 lelig terjedő pénzbírság-gal lesznek sújtva. Ugyanezen büntetésben részesülnek azok is, aki elépik, vagy megse-misítik a plakátokat.

— Meghalt a Parcul Tra-ian öreg öre. Guzmán Já-nos, a Parcul Traian öreg öre rövid szenvedés után tegnap 72 éves korában meghalt. Te-metése kedon délután 2 órakor megy végbe a Rulikovszky-uti temető kápolnájából.

Hogyan kell fizetni a közmunka-megváltást Nagyváradon?

Nagyvárad, dec. 19. Legutóbbi számunkban közöltük, hogy Nagyvárad városa bevezette a közmunka kötelezettséget, amelyet napi 50 leivel lehet megváltani.

Közöltük a kiadott szabályrendelet főbb rendelkezéseit is.

A közmunka kötelezettség elrendelése a közigazgatási törvényen alapul. Arad városa néhány héttel ezelőtt vezette be. Kisebb városokban és falvakban már régebben divatban volt az ilyen közmunka kötelezettség. — Nagyváradon azonban premiér-számba megy

Mit mond Chirila polgármester?

Chirila Augustin polgármester a következőket mondotta munkatársunknak:

— A közmunka kötelezettséget kénytelenek voltunk bevezetni, mert azok az összegek, amelyeket a rendes költségvetésben az utak javítására felvett összegek, nem elegendők, már pedig eltökélt szándékom, hogy a város elhanyagolt utait rendbehozom.

— A közmunka kötelezettség bevezetése csak ideiglenes jellegű. Természetesen a fő cél az, hogy pénzhez jussunk és ezért elsősorban a megváltási összegekből remélünk nagyobb bevételi forrásra szert tenni.

Dr. Oros Eugen, a főmérnöki hivatal jogi szakértője, aki a szabályrendelet előkészítő bizottságában részt vett, a következőket mondja:

— Néhány év alatt csodákat fogunk tudni a közmunka megváltási akcióból befolyó összegekből elővarázsolni. Az összegeket elsősorban a külvárosi utak javítására fordítjuk és a külváros lakosai tulajdonképpen nem panaszkodhatnak, — mert a belváros lakói fizetnek a külváros utaiért.

— És akinek nincs évi 250 leje?

— Az ledolgozza az öt napot. Más államokban sokkal nagyobb a munkaszolgálati kötelezettség.

Többre kerül a munka, mint a megváltás

Mindenesetre, ha akadnának olyanok, akik a megváltás helyett le akarják dolgozni az öt napot, rá fognak jönni, hogy többre kerül a munka, mint a megváltás, mert a szabályrendelet értelmében lapárról, kapáról és más szerszámokról saját maguk kötelesek gondoskodni.

Hogyan kell fizetni?

A szabályrendelet értelmében 5 napon át napi 50 leit, te

hát összesen 250 leit kell fizetni két részletben. Az első részletet január februárban, a második részletet a következő évnegyedben, tehát áprilisban.

Kocsi és lótulajdonosok — ha nem adják át 2 és fél napra kocsijukat, lovukat — napi 75 leit kötelesek fizetni, de ugyan csak 5 nap után számolva.

A 250 lejnyi, illetve 375 lej-

nyi megváltást azonban csak azok fizethetik, akik január 1 és február 15 között deklarációt nyújtanak be a városhoz. Akik ezt a nyilatkozatot nem nyújtják be az összeg háromszorosát lesznek kötelesek fizetni, mert a város kikeresteti minden épkezsláb felnőtt férfi névsorát és eljárást indítat ellene.

Gyermekek közé zuhant egy bombavető repülőgép

Róma, dec. 19. Borzalmas szerencsétlenség történt Cezanne városka határában. Egy hárommotoros bomba-vetőrepülőgép olyan alacsonyan repült, hogy szinte surolta a katonai őrház tetefét, majd egyensúlyát veszítve lezuhant az őrház előtti térre, ahol apró gyermekek játszadoztak. A hatalmas bombavető repülőgép három gyermeket — agyonlapított. A gép négy utasa szintén elpusztult.

A katonai őrház és a repülőgép porráégték.

Nagyonosságu határozatokat hozott a legfőbb ellenőri testület

Bucuresti, dec. 17. Tegnap a képviselőház üléstermében Ioan Zenodie állami főellenőr elnökletével ülést tartott a legfőbb állami ellenőri testület. Az állami ellenőrök ülésén megvitatták mindazokat az intézkedéseket, amelyeket a köz-

igazgatás különféle ágai működésének egybehangzása végett fognak hozni. Mindezeknek a hozandó intézkedéseknek az a célja, hogy minél egyszerűbb és minél nagyobb hatással közgazgatási rendszert teremtsenek. A legfőbb

állami ellenőri testület napirendjének tárgyalását ma folytatja és a tárgyalások eredményét azoknak befejeztével tudomására hozzák Miron Cristea pátriárka-miniszterelnöknek.

Országokon át bujdosott a szökött szatmári fegyenc

Öt évi fegyházra ítélték a hirhedt betörőt

Összebilincselte kezű, darócruhás fegyenc állt vádlottként a szatmári törvényszék előtt. Costiuc Mihailt, az avasfőfalusi illetőségű hirhedt betörőt a prahovamegyei márgineni fegyházból kísérték át a szatmári törvényszék elé, ahol régi bűnei miatt vonták felelősségre.

Costiuc Mihail évekkal ezelőtt különböző betörések miatt két évi fogházra ítélt a szatmári törvényszék. Egy ízben, amikor a rabot több társával együtt munkára vitték, Costiuc megszökött.

A hirhedt betörő hosszú ideig Magyarországon bujkált. — 1936 őszén Vásárosnaményban betört a szolgabíróhoz, ahonnan 180 pengőt, nagymennyiségű cigarettát és egy revolvert vitt el. Ezután átözökölt Csehszlovákiába, de ott elfogták és másfél évi fogházra ítélték. Amikor kitöltötte bün-

tetését, átadták a szatmári ügyészségnek. A veszedelmes betörőt nem tartották itt, hanem a márgineni fegyházba vitték, ahonnan csak a főtárgyalásra hozták vissza Szatmárra.

A bíróság előtt Costiuc töredelmesen beismerte bűneit.

A tárgyalás lefolytatása után Costiuc Mihailt öt évi fegyházra ítélte a törvényszék.

A rovott multu elítélt megnyugodott a büntetésben.

Csehszlovákia kölcsöne

Valószínűleg a cseh kormány sem csodálkozik azon, hogy Csehszlovákia nem kapta meg a nagy angol kölcsönt, amit pedig a parlament megígért az összeomlás után. A nagy katasztrófa pillanatában minden rendes „hozzáértő” természetesnek tartotta, hogy Csehszlovákia

egyét fordít szekere rudján és elhagyja a nagyhatalmakat. Ugy látszik azonban, hogy a természetesség és az észszerűség nem mindig járnak együtt. Most például ennek a nagyotfordulásának megissza levét a cseh köztársaság. Azt mondták nekik, menjetek kérjétek a németektől. Vagy Tisótól...

VLADIMIR NEM LESZ CÁR...

Páris, dec. 17. Politikai körökben a legnagyobb érdeklődéssel fogadták azt a hírt, hogy Vladimir nagyherceg, cári trónkövetelő találkozik Hitler kancellárral. A nagyherceg unokaöccse, András nagyherceg kijelentette a Havas tudósítója előtt, hogy Vladimir nagyherceg csupán németországi nagynénje meglátogatására utazik Karácsonykor Berlinbe. A beteglátogatásnak semmi politikai háttere nincsen.

(gy.) Vladimir „uralkodása” is jól kezdődik... Máris cáfolatot helyez el a lapokban. Az atyuskai kabinetiroda jelenti ugyanis, hogy Vladimir herceg nem azért megy Berlinbe, mert Hitlerrel akar tárgyalni, hanem beteg a nagynénje. Nem most beteg, hanem majd karácsonykor lesz beteg s akkor majd a herceg meglátogatja. Így fogalmazták meg a cáfolatot, de a minden lében kanál újságírók tovább is tartják a hírt: Vladimir nagyherceg azért megy Berlinbe, mert a német politika őt szemelte ki a létesítendő Ukrajna nem tudjuk mi-csodájává. Talán cár lesz Vladimirből, aki most is minden oroszok cárijának nevezi magát. Meg kell jegyeznünk nem fehetünk róla, hogy a szemünkben nem rokonszenves ez a cári ötlet. Az orosz írók a hibásak ebben. Tolsztoj és Dosztojeszkij, Csehov és Arcubasev, Turgenyev és a többiek mind, akik úgy festeték el a cárizmust véres való-ságot lihegő regényeikben, hogy már mi, szegény európaiak nem tudunk sok jót elképzelni Vladimir cári ambícióiról sem. Miután különben a fent felsorolt urak a világirodalom igaz nagyjai, egyelőre el kell fogadnunk, hogy a cári uralom csakugyan véren és korbácson épült és visszaállítása ellen lenni emberi érzés. Em-lékezzünk sortűzekre, emléke-zünk Szibériára, korrupciónak, háborúra, ahol a katonák krumplival lövöldöztek, mert a cári tisztek ellopták a municiót, emlékezzünk a Bajkál-tó vasútjának rejtőztes botrányára, minek az orosz-japán háború elvesztése köszönhe-tő, emlékezzünk a korrupciónak, a romlottság és a cári Oroszország szörnyű kelevényei mi-att meghalt embermilliókra és — ne vegye rossz néven Vladimir — de kételkedünk abban, hogy az orosz nép valami nagyon visszavárja a Romanovokat...

Most, hogy egyelőre nincs szó a nagy Oroszországról, hanem „csak” a 45 milliós Ukrajnáról, Vladimir nyilvánvalóan úgy véli, hogy megkezdheti útját ősei elvesztett trónja felé. Nem kell mást ten-nie, mint ukrán cárrá koronáztatja magát és kijelenti,

hogy dehogy is akarja megosztani a nagy orosz birodalmat. Ő csak egy icipici uralmat akar, mert ugyebár az embernek csak élni kell valamiből. S mi lehet jobb alkalom erre, mint Hitler kelet-európai törekvései. Ma egy ukrán korona, holnap pedig a cári Oroszország. Ahogy az ukrán paraszt örülni fog Vladimirnek, ugyanolyan mértékben örülni fog az orosz muzsik is...

Bizony történelmi időket élünk. Így keletkeznek a csodák, a német fegyverek „övé” így szökken virágba a „öv”. Ha száz év múlva nyájas olvasó még élnél, olvashatná majdan, hogy az ukránok

mint egy ember kelték fel és sorakoztak Vladimir megváltó zászlaja alá. Persze csak akkor olvasható majd így nyájas olvasó, ha sikerül a dolog, már pedig valószínűbb, hogy száz évig él, minthogy egy Vladimir cáriságát megérjed... Ámbátor ma semmi sem lehetetlen. Viszont nem találjuk helyesnek, hogy Vladimir letagadja utjának valódi célját. Miért kell különös meglepetés elé állítani majd az ukránokat? Hadd tudják meg, hogy miért harcolnak. Vladimirért. S tanulják meg azt a nevet, amit valószínűleg még nem is hallottak eddig. Kiteelik tőlük hogy nem tanulmányozták a száműzött

cári család biográfiáját.

Ami azonban késik, nem mulik. Mire a német hadak megindulnak kelet felé, minden ukrán beféve tudhatja, ki volt Vladimir s főleg, hogy ki lesz, ha a német fegyver győzni fog Keleten. A hiba csak ott van, hogy a német fegyver talán el sem dörög az azon a tájékon. Mindenesetre fontosabb kérdés ma is az, hogy kap-e gyarmatot Németország, vagy sem. Ámbátor a fegyverek ereje messze hat, Németország szívesebben „megmenti még egyszer a békét”, ha sikerül egy kis nyers anyagterületet kiperéslni a smucig Albiontól. Ebben az esetben kuba esik az egész ukrán „szabadságmozgalm” és Vladimir tényleg a nagynénit fogja meglátogatni Berlinben...

Bűnügyi zárlat alá vették Sergiu Dumitru összes vagyonát

Ujabb feljelentés a volt belügyi vezértitkár ellen

Bucuresti, dec. 19. A fővárosban hatalmas meglepetést keltett az ilfovi törvényszék Dolcin nevű vizsgálóbírójának az a határozata, amely Sergiu Dumitru volt belügyminiszteri vezértitkár, az országos turisztikai hivatal volt elnökének minden ingó és ingatlan vagyonára bűnügyi zárlatot rendelt el.

Mint ismeretes, Sergiu Du-

mitru belekeveredett az ungheni kisajátítási panamába, amelynek egyik főszereplője volt. Ebben az irányban tovább folyik ellene az eljárás. A bűnügyi zárlatot azonban annak a feljelentésnek a hatása alatt rendelték el, amelyet néhány nappal ezelőtt adtak be a bucaresti ügyészségen a volt belügyminiszteri vezértitkár ellen. A feljelentés nyo-

mán megindult vizsgálat alkal-mával megállapították, hogy Sergiu Dumitru a postának hatmillió lejért egy olyan ingatlant akart eladni, amelyet ő három nappal ezelőtt egy-millió kétszázezer lejért vásárolt.

A vásárt, amelyen egyösszegben közel ötmillió lejért keresett volna befolyásával akar-ta kikényszeríteni.

Szatmáron önálló munkaügyi alfelügyelőséget állítottak fel

Máramaros megye a szatmári munkaügyi alfelügyelőséghez tartozik

Amint már közöltük is, az új munkatörvény a munkaügyi felügyelőségek eddigi rendszerét is megváltoztatta. Szatmár elszakadt Nagyváradtól és külön munkaügyi alfelügyelőséget kapott. A szatmári munkaügyi alfelügyelőség — egyenlőrangú a nagyváradi-
val

és mindkettő a kolozsvári főfelügyelőség hatáskörébe tartozik.

A szatmári munkaügyi alfelügyelőség vezetésével Radu Vasilet, a szatmári munkaügyi kirendeltség eddigi vezetőjét bízták meg, aki évek óta tölti

be hivatását és alaposan ismeri munkakörét.

Az önálló szatmári munkaügyi alfelügyelőség létesítéséről a kolozsvári főfelügyelőség ma telefonon értesítette Radu Vasilet és közölték vele, hogy az írásbeli rendelkezés útban van Szatmárra.

Halálos szerencsétlenség a fernezyeli kőbányában

Nagybánya, dec. 19. Halálos végű szerencsétlenség történt a fernezyeli kőbányában. Pop Gábor 16 éves csillós gyerekre miközben egy kővel rakott csillóval haladt egy kőszikla fejére zuhant és súlyos koponya-alapi törést szenvedett. A mentők nyomában beszállították a nagybányai munkáskórházba, ahol dr. Ciortea főorvos műtétet hajtott végre rajta. A műtét folyamán két csontszilán-

kot távolítottak el a sérült koponyából. A műtét után az éjszaka folyamán agyhártya-gyulladás lépett fel és a gyerek ma reggelre meghalt. Tekintettel a hirtelen halálra az ügyészség elrendelte a holttest felboncolását, melyet ma délelőtt dr. Dămbroviceanu György kórházi főorvos végzett.

A boncolás után az ügyészség megadta a temetési enge-

délyt, de a vizsgálatot tovább folytatja annak kiderítése érdekében, hogy terhel-e valakit felelősség a gyermek haláláért?

Veszek
Ócska ólmo!
Cim a kladóban

Földrengés Ankara környékén

Isztambul, dec. 18. Ankara környékén, pénteken délután egy órakeres heves földrengés volt. Gyors egymásutánban

négy erőteljes földrengést észleltek. Még nem lehet megállapítani, hogy a földrengésnek vannak-e áldozatai?

1939 typusu modern **rádiók**

nagy teljesítményű, olcsó népszerűk **részletfizetésre**

Bazilli-Deák Oradea, Dr. Aurel Lazar ucca 1. Tel. 35-36.

Német térkép Nagy-Ukrajnáról, amelyen Magyarország területének egy része is szerepel

Vladimir nagyherceg kijelentette, hogy „joga van az orosz trónra“

Páris, dec. 19. Vladimir nagyherceg ma reggel a párisi rádióknak adott nyilatkozatában újból megcáfolta a párisi és berlini utjáról elterjedt híreket. Vladimir a következőket mondotta:

— Nem látom okát, amiért Hitler kancellár vagy a német birodalom más vezető politikai meghívának engem németországi látogatásom során. Mégis ha ez az eshetőség bekövetkezik, valószínűleg vissza fogom utasítani. Semmiképpen sem döntök azonban mielőtt jól meg nem fontolnám.

Arra a kérdésre, hogy letette-e az esküt, vagy felszentelték-e, mint minden oroszok cáriját, Vladimir nagyherceg így válaszolt:

— Követelem az orosz trónt és jogom van hozzá.

Páris, dec. 19. A Figaro berlini tudósítója jelenti: A boroszlói Schlesische Zeitung részletes cikket közölt az ukrán kérdéssről és leszögezi a német érdekeket az önálló Ukrajna megteremtésében. A lap közli az ukrán területek térképét amely magában foglalja Kárpátját, egy kis területet Magyarországból, Lengyelország délkeleti részét Lemberggel együtt és egész Szovjet-Ukrajnát, Krimmel, Kiew és Harkow városokkal.

A német lap így végzi cikkét: „Szükséges, hogy Európa figyelemmel kíséje az eseményeket ebben a tartományban, ha nem akarja, hogy egy nap meglepetés érje és az események olyan gyorsasággal következzenek, hogy azt ma előre sem lehet látni. Egy bizonyos: az ukrán faj élni fog.

A „Le Journal“ Saint Brice tollából a következőket írja:

— Nem tévővázhatunk és a regények birodalmába kell soroznunk azt a hirt, hogy Hitler a Romanovok utódját akarja az ukrán trónra ültetni. Ez az ukránok demokratikus érzelmei ellen szól. A németek nem felejtették el a Shoropadsky gyakorlat csődjét.

A L'Oeuvre három pontban foglalja össze a németek ukrán politikáját: Németország nem független Ukrajnát, hanem politikai és katonai szempontból a németek alá rendelt Ukrániát akar. Ez egy és fél évi előkészület igényel.

Közben megvalósul a „nyugati határ biztonsága“.

Az ukrán autonómista szervezési központjait Csehszlovákiában állítják fel. Hitler tervei nem kedveznek sem a fehér oroszoknak, sem a nagyhercegnek.

Boroszló, dec. 19. A „D. N. B.“ jelenti A Schlesische Zeitung legutóbbi számában cikket közölt az ukrán kérdéssről. A lap mai számában kritizálja a külföldi sajtóban elterjedt verziókat a közölt térképéről. „Mi nem beszélünk —

írja a lap — német véleményről ebben a kérdésben. A leközölt térképet mi a párisi „Le Matin“-ból vettük át. Ha ez a térkép bizonyíték, akkor csak arra lehet bizonyíték hogy Franciaország akarja leigázni.

Prága, dec. 19. A szovjet ügyvivő után a lengyel követ is tiltakozott a cseh-szlovák külügyminiszteriumban a cseh területen szisztematikusan folyó ukrán izgatás ellen.

A lapok jelentése szerint Hacha csehszlovák köztársasági elnök és Moszcicki lengyel elnök a karácsonyi ünnepek alatt a Tátrában találkoznak.

Országszerte szedi áldozatait a hideg és a fagy

Nagy vihar a Fekete tengeren

Bukarest, dec. 19. A hirtelen beköszöntött hideg országszerte hóviharakkal faggal járt.

Galaci jelentés szerint a Pruth vize befagyott. A gabona szállító uszályhajók megrekedtek. — Dumitru Ivanciu nevű 55 éves munkás megfagyott. — Az uccán megfagyott Nicolae Vaslaru 70 éves munkás.

Predeal, dec. 19. Predealon 30 centiméteres a hó. A sport megkezdődött.

Măcin közelében a hideg következtében feltűntek a farkascsordák és megöltek több juhot.

Kisenev, dec. 19. Besszarábiában a hóréteg magassága egyméter.

Bukarest, dec. 19. A Colentina országúton egy rosszul öltözött ismeretlen férfi megfagyott.

Constanca, dec. 19. A Fekete Tengeren borzalmas erejű vihar dühöngött. 50 méter-

nél nagyobb távolságra nem lehet ellátni. A „Crampusz“ angol hajó összeütközött az „Aghia Marina“ görög hajóval.

A vihar pusztításairól érkezik jelentés Várnáról és Isztambulból. Több hajó eltűnt. Caliacraba több idegen hajó futott be. A román hajók egyelőre közlekednek a Dunán. A vihar egyre növekvőben van.

Konstancán óriási a hideg. Az uccákon alig lehet közlekedni.

Monopolizálják a német lapkiadást

Megszűnik a Berliner Tageblatt

Berlin, dec. 19. A Havasiroda jelenti: A német sajtóban rövidesen lényeges változások várhatók. Általában jól tájékozott forrásból az a hír terjedt el, hogy a Berliner Tageblatt és a Berliner Volks-

zeitung című lapok január elsejétől kezdődőleg beszüntetik megjelenésüket. Helyüket egy ujonnan létesülő nagy eszt lap fogja majd be. Egyébként valamennyi nagy berlini lapkiadó vállalat a jövőben a Franz Eher vezetése alatt

álló és nemzeti szocialista szempontból teljesen megbízható lapkiadó vállalat fokozottabb ellenőrzése alá kerül. Ez a vállalat lassanként kizárólagossági jogot szerez az egész német sajtóban.

FŐBELŐTTE MAGÁT

AZ AMERIKAI GYÓGYSZERÁRUGYÁRI PANAMA FŐSZEREPLŐJE

Newyork dec. 19. Megírjuk, hogy a „Mackeson and Robins“ nagy amerikai gyógyszerárugyárnál óriási arany visszavétel leplezték le. Coston, a cég letartóztatott elnöke mint ismeretes, nyolcvanhétmillió dollárt táladonított el a cég vagyonából. A vizsgáló megállapította, hogy az elnök többszörösen büntetett előéletű egyén és Philipp Musika néven már 1913-ban mil-

Ujabb jelentés szerint az ügyben óráról-órára fokozódik a bonyodalmak. A letartóztatott gyógyszerárugyári elnök röviddel letartóztatása után főbelőtte magát. A hatóságok úgy tudják, hogy George Warner, akit bűnrészesség miatt szintén letartóztattak, testvére az öngyilkos igazgatónak és Musica Arthurnak hívják. — Ugyancsak azt hiszik, hogy a gyógyszerárugyár letartóztatott pénztárosa, Geor-

ge Dietrich, szintén Musica fi-vére. Mindkettőjüket letartóztatták.

Ma fizetik a nyugdíjakat Nagyváradon

Ma megkezdtek Nagyváradon a nyugdíjak fizetését. — 19-én 1—800-ig, 20-án 800—1600-ig és 21-én 1600—3500 sorszám szerint folynak a kifizetések.

Befejezés előtt az állampolgársági revízió Nagyváradon

Nagyvárad, dec. 19. Az állampolgársági revízió munkálatai a nagyváradai járásbírószágon befejezéshez közelednek. Még alig néhány ügy van feldolgozatlanul és rövidesen összeállítják a végleges statisztikát.

Ismeretes, hogy a revíziót elrendelő törvényrendelet értelmében azokat, akik a törvényes határidőn belül nem kérték állampolgárságuk igazolását — törlik a névjegyzékből. (Kivételt csak azok képeztek, kinek állampolgárságát a táblai bizottság ismerte el. — Ezek nem voltak kötelesek kérvényt benyújtani.) Más városokban a járásbírószágon legelőször ezek névsorát függesztette ki és csak azután fogott a tulajdonképpeni revízióhoz. A nagyváradai járásbírószágon a revíziós munkálatok befejezése után küldik át a városhoz majd azok névsorát, akiket törölnék a névjegyzékből, mert semmiféle kérvényt nem adtak be. Miután nagyon sok olyan családfő van Nagyváradon, vagy még inkább akik más városba költöztek, jogosan merül fel a kérdés, hogy mily módon kérhetik legalább utólag jogaik elismerését.

Munkatársunk megkérdezte Löwenstein Rezső ügyvédet, aki az állampolgársági ügyek egyik legalaposabb ismerője, és a nagyhorderejű kérdésben a következő rendkívül érdekes felvilágosítást adta:

A kérvényt elutasítják — a kontesztációnak helyt adnak.

— Igen nehéz mindazok helyzete, akik nem kérték törvényes határidőben állampolgárságuk felülvizsgálását az illetékes járásbírószágnál Nagyváradon mintegy 1000 családfő van, akik most kétségek közt várják a közeli súlyos következményeket.

— Ezek a családfők majdnem mind teljesen szegény emberek, akiknek vagy pénzük nem volt a szükséges iratok megszerzésére, vagy pedig mint reggeltől estig dolgozó munkások nem volt idejük a hetekig tartó ácsorgáshoz, míg anyagiak hiányában nem bírták meg ügyvédet.

Saját érdekükben kel, hogy

pótolják az elmulasztottakat, mert bizony mint „hontalanok” nehéz helyzetbe kerülnek munkahelyeiken, ahol is rövidesen ellenőrzik az alkalmazottak állampolgárságát.

Ilyen esetben adjunk be egy kérvényt a bírósághoz, a törvényben előírt iratokkal és kérjük állampolgárságuk felülvizsgálását és jóváhagyását. A bíróság ezeket a kérvényeket el fogja utasítani, mint elkesztetteket.

Ezen elutasító határozat ellen a végzés kézhezvételétől számított 5 napon belül kontesztáció adandó, bemelyre a bíróság határozatot tűz s miután ezen jogorvoslat most már törvényes határidőn belül adatott be, amennyiben egyébként az iratok rendben vannak, helyt fog adni a bíróság a kéresemnek és a kérelmezőt visszairatja az állampolgársági lajstromba.

Senki se várja míg a törléssel végzést kap, mert hiszen aki nem adott be kérvényt a bírósághoz, annak lakhelyét nem tudják s nem is kutatják s így a törlési határozatot csak kifüggesztik, amiről csak vélelmeztől vehet tudomást, tehát hangsúlyozom, ne várjon senki semmit hanem adja be a kérvényét az irataival együtt.

Melyik nem optálási bizonyítvány az érvényes.

Nagyszalontán a járásbírószágot megadta az állampolgárságot azoknak is, akik városi bizonyítvánnyal igazolták, hogy nem optáltak. A prefektura előterjesztésére az ügyész az ilyen ügyekben, mint a nagyszalontai „Ujság” írja, fellebbezéssel élt azon a címen, hogy csak a prefektura által kiadott nem optálási bizonyítvány érvényes, miután 1924-ig csak a prefekturán vezettek könyvet az optánsokról.

Jogász körökben élénk érdeklődéssel várják a törvényszék döntését. — A törvény ugyanis világosan kimondja, hogy a nem optálási bizonyítványt vagy a prefektura vagy a községi hatóság adhatja ki. Igaz ugyan, hogy az optánsokról a prefekturán vezettek

könyvet, de minden optálási esetről a prefektura értesítette az illető község előjáróságát.

Küzdött a román légióban — mégis törölték az állampolgárok közül.

A nagyváradai törvényszék egyébként még most is tárgyal állampolgársági ügyeket, különösen a margittai járásbírószágot döntése ellen.

A törvényszék Pleșoiu — Bragadirescu — Munteanu tanácsa a napokban

elutasította egy Margittán bejegyzett nagyváradai zsidó állampolgár fellebbezését, aki pedig igazolni tud-

ja hogy mint volt orosz fogoly a román légióban küzdött.

Az eultasítás indoka az, hogy az illető a saját és nem az apja nevében kérte állampolgársága elismerését.

Miután a törvényszék döntése ellen további jogorvoslatnak helye nincs, az illető most perújítás formájában fogja újra igazolni jogosultságát.

Sok esetet tárgyal a törvényszék, amikor a belügyminisztérium fellebbez — különösen a járásbírószágon által elrendelt utólagos beírások ügyében. A fellebbezések indoka rendszerint az, hogy a kérvényező nem igazolták, hogy 1924-ben miért nem kérték felvételüket és hogy akadályozva voltak az összeírás idején.

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

— Minden állandó olvasónk, akinek kedvezményes apróhirdetésre jogosító szelvénye van, egy 10 szavas apróhirdetést 10 leiért adhat fel 20 lei helyett.

POSTA

Fényképei

nagyon olcsón és nagyon jól szavatosság mellett

Róna fényképész

műtermében kaphat

Régi képekről élethű nagyítások

Str. Alexandri No. 4.

ÁLLÁS

Szentandrás, Tarján, Gyires községek részére megbízható újságárust keresünk jó kereset tel. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Rádió műsor

SZERDA

BUCURESTI. 6.45 Ritmikus torna, rádióhíradó reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, jelentés. 13.10 Déli hangverseny. Közben sporthirek. — 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Időjárás. 18.02 Hanglemez. 18.50 Énekkórus. 19.05 Régi karácsonyi zene. 19.50 Művészi hírek. 20.10 Rádiózenekar. 21 Előadás. 21.15 A pusztai szimfonikus poema. 22 Sporthirek. 22.15 Lemezek. 23 Rádióhírek. 23.15 Stănescu testvérek jászai zenekara. 23.45 Hírek francia és német

Üzletszerzőt intelligens, csak is jómegjelenésűt keresünk. Szép jövedelmet biztosítunk. Cím a kiadóban. 4963

TEL-ELADÁS

Makulatura újságpapír kapható kis és nagy mennyiségben Pásztor Ede cégnél Piața Mihai Viteazul 4.

Staniol-papír, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4.

Egy magas alakra jó állapotban levő sötétkék öltöny eladó Str. Caragiale 4. szembe a kapuval. 5161

KÜLÖNFÉLE

Szerencsésjét újvára máris megmondom. Lajtafalviné, Str. Pantei 18 Hágói híd mellett. 5283

nyelven.

Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Hanglemez. 13.30 Hírek. — 14.30 Állástalan Zenészek Szimfonikus zenekara. 15.35 Hírek. 17.15 Diákfelőrá. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Előadás. 18.30 Zongora. 19 Előadás. 19.30 Zongora. 20 Hírek. — 20.20 Cigányzene. 21 Szavaltat. 21.30 A berlini rádióállomás karácsonyi Nicolai-hangversenyének közvetítése. 23 Hírek, időjárásjelentés. 23.20 Hanglemez. 24.10 A rádió szalonzenekara. 1.05 Hírek.

NYOMATOTT PASZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 1

Megjelent az 1939. évi

Országos Magyar Naptár

Mindenkinek szükséges tudnivalók valóságos tárháza. Képekkel — diszitett kalendárium.

Ára 12 lei. Kapható lapunk összes árusainál.